

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-03.0003.2846.2017

Kraków,

30 SIE. 2017

**Pan
Bogusław Kośmider
Przewodniczący
Rady Miasta Krakowa**

Widziana Pan Przewodniczący!

W odpowiedzi na Pana interpelację w sprawie objęcia obsługą stomatologiczną dzieci w szkołach podstawowych, zgłoszoną między sesjami Rady Miasta Krakowa w dniu 8 sierpnia 2017 r., uprzejmie informuję.

Przed udzieleniem odpowiedzi na szczegółowe pytania zasadne jest przedstawienie następujących uwarunkowań:

Gmina Miejska Kraków realizuje ustawowe zadanie zapewniając uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Organizacja profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą objętymi obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki oraz kształcącymi się w szkołach ponadgimnazjalnych do ich ukończenia, zwanymi dalej uczniami, realizowana jest na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą, w szkołach i placówkach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Kraków. Ustawowo organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność. Do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności m.in. zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Opiekę nad uczniami w szkole lub placówce sprawuje dyrektor, który w ramach swoich kompetencji w szczególności m.in. kieruje szkołą lub placówką, wykonuje inne zadania wynikające z przepisów szczególnych, na podstawie których na terenie szkoły lub placówki powinny być przyjęte i zastosowane rozwiązania organizacyjne, zapewniające właściwą opiekę uczniom.

Działania prowadzone przez Miasto Kraków w sprawie realizacji opieki nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania w zakresie opieki stomatologicznej i powrotu gabinetów stomatologicznych do szkół uregulowane są zarządzeniem nr 670/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 17 marca 2016 r. w sprawie zasad organizacji medycyny szkolnej w latach 2016-2018 w samorządowych szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych i placówkach na terenie Gminy Miejskiej Kraków. W ramach zmiany ww. zarządzenia w roku bieżącym uaktualniono wzór umowy użyczenia gabinetu stomatologicznego, zgodnie z którą preferowane są podmioty realizujące umowy z NFZ na terenie szkoły. W celu zwiększenia zakresu świadczeń w gabinetach stomatologicznych w szkołach dokonano zmiany w kryteriach dotyczących realizacji „Programu profilaktyki próchnicy u dzieci” poprzez przyznanie dodatkowych punktów w konkursie – za posiadanie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia i jej realizację w szkolnym gabinecie stomatologicznym. W szkołach istnieje możliwość zmiany przeznaczenia pomieszczeń

wykorzystanych dotychczas na gabinet dentystyczny na inne cele niż ochrona zdrowia. Warunkiem zmiany jest złożenie przez dyrektora placówki oświatowej do dyrektora właściwej ds. edukacji komórki organizacyjnej Urzędu Miasta Krakowa stosownego wniosku oraz uzyskanie pozytywnej opinii dyrektora właściwej ds. edukacji komórki organizacyjnej Urzędu Miasta Krakowa (w porozumieniu z dyrektorem właściwej ds. zdrowia komórki organizacyjnej Urzędu Miasta Krakowa) w powyższej sprawie. Jednakże warunkiem uzyskania pozytywnej opinii na zmianę przeznaczenia pomieszczenia wykorzystywanego dotychczas na gabinet dentystyczny na inne cele niż ochrona zdrowia jest zobowiązanie kierującego placówką oświatową do przywrócenia ww. pomieszczenia do realizacji świadczeń zdrowotnych w zakresie stomatologicznej opieki nad dziećmi i młodzieżą szkolną po wprowadzenia przez Narodowy Fundusz Zdrowia zmian w zasadach kontraktowania świadczeń stomatologicznych. Gabinety są udostępniane bezpłatnie (co zostało uregulowane w ww. umowach użyczenia), natomiast personel zatrudniany jest i finansowany przez podmiot leczniczy realizujący świadczenia zdrowotne w szkołach w ramach kontraktu z NFZ lub zawieranych umów z Gminą.

Ad 1.

Zarówno profilaktyka, jak i leczenie chorób jamy ustnej w populacji dzieci i młodzieży, jest elementem szerszego zagadnienia zapewnienia opieki zdrowotnej dla tej grupy mieszkańców Miasta. Kwestie te podlegają szczegółowej regulacji prawnej:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.),
2. ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. *prawo oświatowe* (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 59 ze zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej* (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1638 ze zm.) wraz z przepisami wykonawczymi,
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.) wraz z przepisami wykonawczymi,
5. uchwała nr XXXIV/558/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 grudnia 2015 r. *w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2016-2018*,
6. zarządzenie nr 670/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 17 marca 2016 r. *w sprawie zasad organizacji medycyny szkolnej w samorządowych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków na lata 2016-2018*,
7. zarządzenie nr 337/2017 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 9 lutego 2017 r. *w sprawie zmiany zarządzenia nr 670/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 17 marca 2016 r. w sprawie zasad organizacji medycyny szkolnej w latach 2016-2018 w samorządowych szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych placówkach na terenie Gminy Miejskiej Kraków*.

Na osiągnięcie zakładanych celów w obszarze profilaktyki zdrowotnej (w tym profilaktyki próchnicy) składają się następujące czynniki:

- 1) wiedza rodziców (i dzieci) o podstawowych uwarunkowaniach zdrowotnych i zalecanych zachowaniach zdrowotnych,
- 2) liczebność i kwalifikacje kadr medycznych,
- 3) zasoby materialne (w tym m.in. gabinety medyczne i stomatologiczne),
- 4) zagadnienia organizacyjne i finansowe.

Nadmieniam, że zarówno organizacja szkolnictwa, jak i opieki zdrowotnej właściwie pozostawia rodzicom prawo wyboru miejsca odbywania nauki, jak i lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (w tym stomatologicznej). W przypadku realizacji świadczeń w szkołach wymagana jest pisemna zgoda rodziców.

Podstawowym podmiotem mającym wpływ na zakres ogólnodostępnych świadczeń zdrowotnych jest Narodowy Fundusz Zdrowia, który zobowiązany jest do sfinansowania świadczeń gwarantowanych. Pacjent ma prawo wybrać dowolną placówkę lub dowolnego dentystę spośród udzielających świadczeń w zakresie leczenia stomatologicznego na podstawie umowy z NFZ. W ramach leczenia stomatologicznego refundowane są m.in. świadczenia ogólnostomatologiczne, chirurgii stomatologicznej i periodontologii, protetyki i pomocy doraźnej. W ramach świadczeń gwarantowanych przysługuje pacjentowi: badanie lekarskie stomatologiczne z instruktażem higieny jamy ustnej (raz w roku), kontrolne badania lekarskie (3 razy w roku), zdjęcia rentgenowskie, leczenie próchnicy, znieczulenie do zabiegów, usunięcie zębów, leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej, usunięcie zębów nazębnych, leczenie endodontyczne (kanałowe) zębów przednich, dodatkowo zabezpieczenie lakiem szczelinowym bruzd zębów szóstych (raz do ukończenia 8 roku życia), lakierowanie wszystkich zębów stałych, leczenie próchnicy zębów mlecznych i stałych, leczenie chorób przyzębia, leczenie ortodontyczne do ukończenia 12 roku życia.

Dążenie do zapewnienia wysokiej jakości i dostępności do opieki stomatologicznej (np. wyposażenie gabinetów, dłuższe godziny przyjęć i inne) powodują, że w procesie zawierania umów z NFZ podmioty dysponujące gabinetami w szkołach, mają ograniczone możliwości realizacji świadczeń stomatologicznych wyłącznie w szkołach z uwagi na brak takiego „produktu kontraktowego”. Znajdujące się na terenie placówek oświatowych Miasta Krakowa 63 gabinety stomatologiczne od stycznia 2011 r. ograniczyły realizację zadań związanych z opieką profilaktyczną nad dziećmi i młodzieżą w miejscu nauczania i wychowania. W 2016 r. pomieszczenia przeznaczone na gabinety stomatologiczne znajdowały się na terenie 48 samorządowych szkół i placówek, dla których Gmina Miejska Kraków jest organem prowadzącym. Spośród 48 istniejących gabinetów w roku 2016 działało 31 gabinetów stomatologicznych, które realizowały programy polityki zdrowotnej finansowane przez Gminę Miejską Kraków oraz programy profilaktyczne finansowane z innych źródeł.

Program polityki zdrowotnej pn. „Program profilaktyki próchnicy u dzieci” został przygotowany przez konsultanta województwa małopolskiego w dziedzinie stomatologii dzieci, Pani dr Iwonę Sanak, która jednocześnie jest koordynatorem Programu, sprawuje nad nim nadzór oraz konsultuje podejmowane przez Miasto działania w zakresie profilaktyki stomatologicznej dzieci.

Mimo istotnych niedomagań dotyczących poruszonych przez Pana zagadnień, Kraków cechuje wyższa niż przeciętna dla kraju i województwa dostępność do opieki zdrowotnej wynikająca zarówno z liczebności kadr medycznych, jak i podmiotów realizujących zadania w tej sferze.

Organizacja opieki stomatologicznej dla dzieci i młodzieży finansowana przez MOW NFZ na terenie Miasta Krakowa przedstawia się następująco:

- 1) ilość pacjentów objętych opieką stomatologiczną do 18 roku życia w 2015 r. w Krakowie: 63 384 osób,
- 2) wartość wykonanych świadczeń stomatologicznych dla dzieci i młodzieży w 2015 r. w Krakowie: 17 055 200,95 zł,
- 3) ilość pacjentów objętych opieką stomatologiczną do 18 roku życia w 2016 r. w Krakowie: 63 519 osób,
- 4) wartość wykonanych świadczeń stomatologicznych dla dzieci i młodzieży w 2016 r. w Krakowie: 18 776 559,60 zł,
- 5) ilość podmiotów realizujących świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży w Gminie Miejskiej Kraków finansowane przez NFZ: 62 przychodnie i praktyki lekarskie,

- 6) ilość podmiotów realizujących świadczenia ogólnostomatologiczne w Gminie Miejskiej Kraków finansowane przez NFZ: 86 przychodni i praktyk lekarskich,
- 7) ilość podmiotów realizujących świadczenia ortodoncji dla dzieci i młodzieży w Gminie Miejskiej Kraków finansowane przez NFZ: 21 przychodni i praktyk lekarskich,
- 8) liczba lekarzy stomatologów ze specjalizacją stomatologa dziecięcego wynosi 197 osób, w tym lekarz dentysta - specjalista stomatologii dziecięcej – 14 osób oraz lekarz dentysta - specjalista stomatologii zachowawczej z endodoncją– 18 osób,
- 9) liczba wszystkich lekarzy stomatologów w Krakowie: 1 816,
- 10) liczba wszystkich praktyk dentystycznych w roku 2016 w Polsce wynosi: 32 613, w Małopolsce: 2 931, w Krakowie: 1342 (dane GUS),
- 11) liczba gabinetów stomatologicznych w Małopolsce: 1 428, w Krakowie: 772 i liczba praktyk stomatologicznych w podmiotach leczniczych w Małopolsce: 616 i liczba praktyk stomatologicznych w podmiotach leczniczych w Krakowie: 473 (dane OIL).

Od wielu lat podejmowane są przez Miasto działania nakierowane na poprawę dostępności do opieki stomatologicznej dla dzieci. Miasto Kraków wielokrotnie występowało do Ministerstwa Zdrowia w sprawie „powrotu” gabinetów stomatologicznych do szkół. Ponadto podjęta została rezolucja nr 74/CXVII/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2014 r. w sprawie przeprowadzenia w Krakowie pilotażu powrotu gabinetów stomatologicznych do szkół, jako odpowiedź na expose Pani Ewy Kopacz, Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 października 2014 r. w tym zakresie. Ministerstwo Zdrowia nie udzieliło odpowiedzi na ww. rezolucję.

Natomiast w odpowiedzi na wystąpienie do Ministra Zdrowia (pismo znak: BZ-02.8030.1.2015 z dnia 12 stycznia 2015 r.), Miasto Kraków w otrzymanym stanowisku Ministerstwa (znak:UZ-PR.7106.142015 z dnia 25 marca 2015 r.) zostało poinformowane o braku możliwości oraz celowości utrzymania i tworzenia gabinetów stomatologicznych w placówkach. Ponadto, w ocenie ówczesnego Ministra Zdrowia, mniej ważne jest miejsce, w którym funkcjonuje gabinet stomatologiczny, a najistotniejsze jest, aby dzieci uczęszczające do danej szkoły oraz ich rodzice, wiedzieli jak daleko (możliwie najbliżej) znajduje się gabinet stomatologiczny. *„Wprowadzenie zmian polegających na wyodrębnieniu preferencyjnych warunków na rzecz świadczeniodawców posiadających gabinety zlokalizowane w szkołach, zdaniem Ministra Zdrowia mogłoby negatywnie wpłynąć na dostępność do przedmiotowych świadczeń, biorąc pod uwagę ograniczenia przy wejściu na teren szkół osób, które nie są jej uczniami”*. Jednocześnie utrudniony wstęp na teren szkoły przez rodziców lub opiekunów dzieci uniemożliwia udzielanie świadczenia stomatologicznego dziecku w obecności jego opiekuna. Warunki konkursowe określone w drodze rozporządzenia stanowią przyczynę niedziałania ww. gabinetów, Minister Zdrowia zwrócił uwagę, że kontraktowanie świadczeń stomatologicznych w sposób traktujący priorytetowo świadczeniodawców posiadających gabinet na terenie szkoły można byłoby uznać za naruszenie zasady równego traktowania i uczciwej konkurencji wszystkich świadczeniodawców. Ponadto Miasto Kraków prowadziło w ww. sprawie korespondencję z Rzecznikiem Praw Dziecka.

W dniu 27 sierpnia 2015 r. przyjęte zostało zarządzenie nr 52/2015/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia *zmieniające zarządzenie w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju leczenie stomatologiczne*. W wyniku tego zarządzenia świadczeniodawcy ubiegający się o zawarcie umowy w zakresach: świadczenia ogólnostomatologiczne oraz świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 roku życia, przy ocenie ofert będą mieli następujące preferencje: lokalizacja gabinetu w szkole oraz porozumienie z dyrektorem szkoły w zakresie objęcia opieką stomatologiczną uczniów będą dodatkowo punktowane. Ponadto, w dniu 31 sierpnia 2015 r. przyjęte zostało zarządzenie

nr 53/2015/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia *zmieniające zarządzenie w sprawie określenia kryteriów oceny ofert w postępowaniu w sprawie zawarcia umowy o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej*. W wyniku tego zarządzenia, ujęcie w kryteriach oceny ofert gabinetu stomatologicznego na terenie szkoły będzie preferowało podmioty, które będą dostępne bezpośrednio uczniom, u których stwierdzono występowanie próchnicy. Narodowy Fundusz Zdrowia nie przewiduje jednak dodatkowego kontraktowania tych świadczeń wcześniej niż od 1 lipca 2018 r.

Ad 2.

Opieka stomatologiczna jest świadczeniem gwarantowanym realizowanym w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a roczne nakłady NFZ na ten cel (opieka stomatologiczna dzieci w Krakowie) wynosiły ponad 18 mln zł. Koszt wyremontowania i wyposażenia gabinetu stomatologicznego wg opinii Okręgowej Rady Lekarskiej w Krakowie (z dnia 23 stycznia 2017 r. znak L.dz.OIL-I/10/2017) dotyczącej kontraktowania świadczeń stomatologicznych w gabinetach szkolnych, mieści się w przedziale 100 000 - 200 000 zł za 1 gabinet.

Ad 3.

Zakładając, że we wszystkich 111 szkołach podstawowych w Krakowie, które będą działać od września 2017 r. (na podstawie informacji z Wydziału Edukacji UMK) będzie funkcjonował gabinet stomatologiczny, koszt szacunkowy samego Programu profilaktyki próchnicy dzieci wyniosłby ok. 3 600 000 zł rocznie. Programem zostali objęci uczniowie z placówek oświatowych w wieku od 6 do 14 lat, szkół podstawowych i gimnazjów, będący mieszkańcami Miasta Krakowa. W ramach jego realizacji odbywają się dwie wizyty w gabinecie stomatologicznym. I wizyta obejmuje: ocenę stanu uzębienia (obecność zmian próchnicowych i wad zgryzu, instruktaż higieny jamy ustnej); usunięcie bakteryjnej płytki nazębnej; lakierowanie zębów lakierem fluorowym; przygotowanie informacji dla rodziców o stanie uzębienia, przyzębia, wad zgryzu i zalecenia postępowania. Natomiast II wizyta obejmuje: lakierowanie zębów stałych (poza umową zawartą z NFZ) u dzieci z grupy wysokiego ryzyka, lakierowanie całych łuków zębowych. Odrębną kwestią jest leczenie stomatologiczne, finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Dla określenia rzeczywistych potrzeb w tym zakresie rozważane jest przeprowadzenie pilotażu dotyczącego uruchomienia 18 szkolnych gabinetów stomatologicznych w poszczególnych dzielnicach Krakowa.

Z Programu profilaktyki próchnicy u dzieci i młodzieży finansowanego przez Miasto Kraków w latach 2004-2016 skorzystało ok. 23 000 dzieci w szkołach, a koszt realizacji Programu wynosił 1 622 700 zł. W roku 2017 przeprowadzono konkurs uzupełniający na realizację Programu profilaktyki próchnicy u dzieci na lata 2017-2018, dzięki któremu będą funkcjonować 3 nowe szkolne gabinety stomatologiczne wyremontowane i wyposażone ze środków podmiotów realizujących program. Na ten cel Miasto Kraków zaplanowało w 2018 r. kwotę ok. 215 000 zł.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Biuro ds. Ochrony Zdrowia
3. Wydział Edukacji
4. Biuletyn Informacji Publicznej
5. aa

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Jacek Majchrowski